

τα Χρονικά της Νεράϊδας - Δολόπων

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΝΕΡΑΪΔΙΩΤΩΝ (ΝΕΡΑΪΔΑ - ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΑ - ΜΕΓΑΛΑΚΚΟΣ)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ■ ΧΡΟΝΟΣ 16ος ■ Αριθμός Φύλλου 56 ■ Ιούνιος 1996 ■ Π. Μακροπούλου 8 ΛΑΜΙΑ

ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ Συντάχθηκε το Τεχνικό Δελτίο

Η αποκάσταση διαφόρων ζημιών, ώστε να συντηρηθεί και να διατηρηθεί το μοναδικό θρησκευτικό κειμήλιο του χωριού μας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής πάρνει το δρόμο της υλοποίησής του. Η βασιλική μελέτη

σταση του Μοναστηριού και του περιβάλλοντα κώρου. Στη συνέχεια συντάχθηκε μελέτη από τον Μηχανικό της Αρχαιολογίας κ. Τσιλιμίγκα στην οποία αναφέρονται λεπτομεριακά οι εργασίες που πρέπει να γίνουν ώστε να λυθεί

για το σκοπό αυτό και ελπίζουμε το Σεπτέμβριο ν' αρχίσουν οι εργασίες που περιλαμβάνουν α) υποθεμελίωση όλου του Μοναστηριού, β) καθαρισμός εξωτερικής πλευράς και αρμολόγιση σε βάθος (είδος τασμεντοένεσης), γ) στίκωμα του τοίχου γύρω γύρω 50 cm περίπου με συνάζι, κωρίς ν' αλλάξει η εξωτερική όψη, δ) αλλαγή σκεπής, σύμφωνα με την αρχική της όψη και ε) κολώνες εσωτερικές (αντικατάσταση).

Η αρχαιολόγος Κρυσταλλία Μαντζανά, η μηχανικός κ. Τσιλιμίγκας και δύο εργολάβοι - μηχανικοί που έκαναν τις εργασίες της Μονής Καρώνης, μαζί με το εφημέριο του χωριού Παπα - Βάιο Μπαλτή

του μοναστηριού «Γέννησης της Θεοτόκου της Κώμης Σπινάσας Αγράφων» συντάχθηκε από το μηχανικό Καρδίσας Κλ. Μπλιών και υποβλήθηκε στην Ε' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στη Λάρισα, όπου και εγκρίθηκε. Η μελέτη αυτή υποδηλώνει την υπάρχουσα κατά-

μια για πάντα το πρόβλημα της αποκατάστασης και διατήρησης του Μοναστηριού. Ήδη υποβλήθηκε στη Νομαρχία Τεχνικό Δελτίο των εργασιών που πρέπει να γίνει και που ανέρχονται στο ποσό των 8.500.000 + 1.500.000 ΦΠΑ κρήματα τα οποία χορηγήθηκαν από τη Νομαρχία

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Μορφωτικός - Εξωραϊστικός Σύλλογος Νεράϊδας διοργανώνει εκδρομή ημερήσια στη Ρεντίνα Αγράφων τη Δευτέρα 29 Ιουλίου ή Σάββατο 3 Αυγούστου.

Συγχωριανοί δηλώστε συμμετοχή από τώρα στο Δ.Σ. του Συλλόγου για να κανονίσουμε πούλμαν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Γενική Συνέλευση θα γίνει στην Νεράϊδα στην Κοινότητα Νεράϊδας θα γίνουν την Πέμπτη 15 Αυγούστου ώρα 7 το απόγευμα στο Δημοτικό Σχολείο Νεράϊδας, στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου. Τις ίδες και τις προτάσεις που λέμε στις μεταξύ μας συζητήσεις και στα καφενεία για τις λύσεις των προβλημάτων, να πάμε και να τις πούμε δημοσίως στη Γεν. Συνέλευση. Εκεί είναι ο καταλληλότερος τόπος για να συζητήσουμε όλοι μαζί και να προτείνουμε λύσεις στα πολλά προβλήματα του χωριού μας. Ντόπιοι και απόδημοι Νεραϊδιώτες όλοι να είμαστε παρόντες στην Γενική Συνέλευση.

Αντάμωμα στην Πάρνηθα

Από τους Απόδημους της Αθήνας.

Στην μαγευτική τοποθεσία ΜΟΛΑ της Πάρνηθας και φέτος για μία ακόμα χρονιά έγινε το Αντάμωμα των Αποδήμων Νεραϊδιώτων. Η διοργάνωση έγινε την Κυριακή 18 Μάη. Φέ-

Οι Νεραϊδιώτες (όλης της Κοινότητας) έδωσαν κάτω από τα έλατα της Πάρνηθας το πατριωτικό τους Παρόν.

τος όμως υπήρχε μια δαφορά από άλλες χρονιές. Στο Αντάμωμα συμμετείχαν και οι δύο Σύλλογοι Αποδήμων της Κοινότητας Νεράϊδας. Δηλ. ο Σύλλογος Αποδήμων Νεράϊδας και ο Σύλλογος Αποδήμων σαρανταπόρου - Μεγαλάκκου. Φυσικό αποτέλεσμα λοιπόν ήταν να ανεβούν πιο πολλοί Απόδημοι φέτος από κάθε άλλη χρονιά και η εκδήλωση να έχει επιτυχία. Βέβαια στην επιτυχία ίσως βούθησε και το πούλμαν που βάλανε φέτος οι Σύλλογοι για τη μεταφορά Αποδήμων που δεν μπορούσαν να ανεβούν με Ι.Χ.

Στο Αντάμωμα μαζί βέβαια και με το κρασί που ήταν προσφορά του Συλλόγου δύπως κάθε χρόνο. Αξίζει έδω να αναφέρουμε και να τονίσουμε κάτι το πολύ ευχάριστο και ενθαρρυντικό. Η συμμετοχή της Νεολαίας! πάρα πολλά ήταν τα νέα παιδιά των ποδιών που ανέβηκαν στο Αντάμωμα της Πάρνηθας. Τους αξίζει ένα μπράβο για τη συμμετοχή τους.

Ευχή μας του χρόνου να ξαναδιοργανώσει ο Συλλόγος Αντάμωμα και να έχει ακόμα μεγαλύτερη επιτυχία.

Δ.Σ.

ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΝΕΡΑΪΔΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο χορός του Μορφωτικού - Εξωραϊστικού Συλλόγου Νεράϊδα θα γίνει το Σάββατο 10 Αυγούστου το βράδυ στην πλατεία της Νεράϊδας. Όλοι οι Νεραϊδιώτες πρέπει να είμαστε εκεί.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ**

- ▷ Η Βέτα και ο Σταύρος Μιτσάκης απέκτησαν κόρη στις 29 Μαρτίου στην Αθήνα.
 ▷ Η Βίκη και ο Κώστας Κουσάνας απέκτησαν αγόρι στις 25 Απριλίου στον Μώλο Φθιώτιδας.
 ▷ Η Πόπη και ο Βαγγέλης Κοντογιάννης απέκτησαν αγόρι στις 8 Ιουνίου στην Αθήνα.
 ▷ Ο Νεκτάριος Λυρίσης, απέκτησε αγόρι στις 27/6/96, στις Θερμοπύλες Φθιώτιδας.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- ▷ Η Παρασκευή και ο Γιάννης Σπανός του Νικολάου βάπτησαν στις 26 Μαΐου στην Αθήνα τα δύο δίδυμα και τους έδωσαν τα ονόματα: Niko στο αγόρι και Αθηνά στο κορίτσι.
 ▷ Η Μαίρη και ο Ηλίας Γ. Ζήσης βάπτησαν στις 26 Μαΐου στην Αθήνα το γιο τους και του έδωσαν το όνομα Γιώργος.
 ▷ Ο Ηλίας Χριστ. Δήμος Βάπτησε το γιο του στις 3 Ιουνίου στην Καρδίτσα και του έδωσε το όνομα Χριστόδουλος.
 ▷ Ο Κώστας Π. Μονάντερος βάπτισε στις 29/6/96, στη Νεράϊδα τον γιο του και του έδωσε το όνομα Βασίλης.

ΓΑΜΟΣ

- ▷ Ο Ντίνος Κουσάνας του Δημητρίου και η Νατάσα Καλογεροπούλου παντρεύτηκαν την Κυριακή 5 Μαΐου στον I. N. Αγίας Φωτεινής στην Νέα Σμύρνη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- ▷ Στις 10-4-96 πέθανε στο Σαραντάπορο η Αργηρώ κ. Λιάτη επών 87.
 ▷ Στις 23 Απριλίου πέθανε στη Νεράϊδα ο Χρήστος Κουτής επών 86.
 ▷ Στις 13 Μαΐου πέθανε στα Σαραντάπορα ο Χρυσόστομος Λάμπρου, επών 62
 ▷ Στο 1200 χιλ. Αθηνών - Λαμίας, ερχόμενοι για τα Σαραντάπορα, στις 26/6/96 ο Πέτρος Γ. Παπαγεωργίου με την οικογένειά του, είχε ατύχημα που στοίχισε την ζωή όλης της οικογένειάς του. Του ίδιου 42 ετών, της συζύγου του Σταυρούλας 40 ετών και των δύο από τα τρία παιδιά του, του Σπύρου 16 χρόνων και του Στέλιου 11 χρόνων. Λόγια δεν μπορούν να εκφραστούν για το κακό αυτό, ούτε συνέβη ποτέ τέτοιο γεγονός στην Νεράϊδα. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς και φίλους της οικογένειας Παπαγεωργίου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Γεώργιος Η. Αυγέρης (Λάρισα)	δρχ. 1.000
Θάνος Γ. Κων/νος (Νεράϊδα)	» 1.000
Θάνος Σ. Δημήτριος (Καρδίτσα)	» 1.000
Ζήσης Ν. Χρήστος	» » 2.000
Ζήσης Χ. Ελευθέριος	» » 1.500
Ζήσης Χ. Βασίλειος	» » 1.500

Πριν 55 χρόνια**ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΡΑΪΔΑ**
Αναμνήσεις μιας παλιάς, καλής εποχής

Κάτω από το σπίτι μας, πλάι στο δημόσιο δρόμο, στήσαμε τον Καραγκιόζη. Αναφερόμαστε σε περίοδο ανέμελη και αμεριμνή, αφού περνούσαμε την αρχή της εφηβικής μας ηλικίας. Μόλις είχαμε τελειώσει το Δημοτικό και μερικοί από την παρέα του χωριού μας ανεβαίναμε τις τάξεις του Γυμνασίου.

Ήταν η δεκαετία του 30, παραμονές του μεγάλου πολέμου. Αναταραχές στο εσωτερικό και μαύρα σύννεφα πλησίαζαν στον ορίζοντα. Θυμούματι το διάστημα αυτό μερικούς νέους, με τον φωτάχο τροβά στον ώμο, να ξεκινούν για πόλεμο. Κίνημα στρατιωτικό, έλεγαν οι μεγάλοι, που εμείς οι μικροί, των οκτώ και δέκα, ετών δεν νοιώθαμε τι σήμαιναν όλα αυτά. Αργότερα, ο θάνατος του Βενιζέλου, ο Μεταξάς και ο πόλεμος. Κατοχή μετά και οι συμφορές που ακολούθησαν.

Αποτελούσαμε στο χωριό μάζα χωρούτσικη παρέα, που λίγο μας άγγιζε η σκληρότητα της ζωής και ο ατέλειωτος αγώνας για το ψωμί. Για μας, φλογερή επιθυμία ήταν το παιγνίδι. Άλλα από τη μια μεριά το σχολείο και από την άλλη οι αμέτρητες δουλειές του σπιτιού, οι ατέλειωτες, που έπρεπε, θέλαμε δε θέλαμε, να βοηθούμε, δεν άφηναν περιθώριο για πολύ παιγνίδι. Όμως, το καλοκαίρι, που δεν είχαμε σχολείο, μας κυρίευε, κυριολεκτικά το αμόκ του παιγνιδιού. Πρωτ-πρωτιά βγάζαμε τις κατασίκες για βοσκή στο βουνό και το μάτι μας ήταν κολλόμενο στο βουνό «Βαένι», (ήταν το ηλιακό μας ρολόι) όπου θα έπρεπε ο ήλιος να φωτίσει την πελώρια σκιά του, για να έχουμε το δικαίωμα να επιστρέψουμε με τις γιδες στο σπίτι. Τότε θα ήταν μεσημεράκι και τότε θα έπρεπε υποθετικά οι γιδες να είχαν χορτάσει. Άλλα, ποτέ δεν τηρούσαμε αυτή την αρχή. Επιστρέφαμε προτού ο ήλιος «βαρέσει στο Βαένι». Φυσικά, ακούγαμε από τους δικούς μας τα εξ αμάξη! Είχαμε πια το ελεύθερο να κατεβούμε τρέχοντας στο ποτάμι για μπάνιο. Εκεί μάθαμε να κολυμπάμε.

Η ιδέα για τον Καραγκιόζη μας ήλθε στην Καρδίτσα, όπου φοιτούσαμε στο Γυμνάσιο. Βλέπουμε εκεί παραστάσεις Καραγκιόζη και αποφασίσαμε να επιχειρήσουμε το ίδιο στο χωριό. Προμηθευτήκαμε τις εικόνες των πρώων του θεάτρου σκιών και τα χαρτόνια. Ήταν εποιμάσιμες όλες τις φιγούρες: Καραγιόζης, Κολητίρι, Χατζαβάτης, Μπαρμπα-Γιώργος, Νιόνιος, Πασάς και άλλοι. Στην εργασία αυτή πρωτοστατούσε

ο Μίμης, που από μικρός έδειξε το ταλέντο του για κάθε κατασκευή. Ξύλινο ποδήλατο, Έλκηθρο για το χιόνι, ωρολόγια επισκεύαζε. Ένα χειμώνα, με δυναμό ποδηλάτου και καλώδια, μετέφερε ηλεκτρικό φως στο σπίτι, να αντικαταστήσει το παραδοσιακό καντηλάκι. Χρησιμοποίησε το νερό στο ρέμα, που με την πτώση του γύριζε τη φτερωτή και το δυναμό! Ετοιμάσαμε τον απαραίτητο μπερντέ και αγοράσαμε τα σχετικά βιβλία με τους διαλόγους. Ο Καραγκιόζης δάσκαλος. Ο Καραγκιόζης γιατρός και άλλα.

Δεν περιγράφεται ο ενθουσιασμός για το έργο που ετοιμάζαμε. Φλόγα στα μάτια και υπερβολική μέθη. Θέλαμε να προσφέρουμε θέαμα στο χωριό, να κάνουμε το κόσμο να ξεχάσει για λίγο τον κόπο του, να γελάσει.

Σήσαμε το μπερντέ με την καλύβα του Καραγκιόζη και το σεράρι του Πασά. Ετοιμάσαμε χειρόγραφες διαφημίσεις. Γεμίσαμε τους τοίχους και τα δέντρα. Όλοι έμαθαν για τις παραστάσεις που θα άρχιζαν το βράδυ, μετά την επιστροφή από τη δουλειά. Η ανταπόκριση ήταν θεαματική. Όλο το χωριό, άντρες, γυναίκες, παιδιά ανηφόριζαν για την κορυφή του χωριού. Πλήρωναν συμβολικά και λίγες δεκάρες για την αγορά των κεριών. Η παραστάση αρχίζει και συνεχίζονταν με πολλά γέλια του κόσμου. Γέλια Εκαρδούσικά. Ο Μάρμπα-Γιώργος έδερνε τον Καραγκιόζη κι εκείνος αντιδρούσε λέγοντας:

- «Βάρα ρε μπάρμπα βάρα. Πόσο θα βαρέσεις. Στο τέλος θα ιδρώσεις, θα αρπάξεις πνευμονία και θα πεθάνεις». Δόστου γέλια ο κόσμος!

Κάποιο βράδυ συνέβηκε ένα απρόσπτο. Στο διάλειμμα της παράστασης, ένας χωροφύλακας πλησίασε στο χώρο μας, πώσ από το πανί και ζήτησε από τους δικούς μας τα εξ αμάξη! Είχαμε πια το ελεύθερο να κατεβούμε τρέχοντας στο ποτάμι για μπάνιο. Εκεί μάθαμε να κολυμπάμε.

Δεν θυμούματι πόσες παραστάσεις δώσαμε στο χώρο αυτό. Λίγο αργότερα αλλάξαμε στέκι. Μεταφέραμε το μπερντέ του Καραγκιόζη πάνω σ' ένα δέντρο με τεράστιο πάχος κορμού, σκεπασμένου με κισσό. Σε κάποιο σημείο του δέντρου, που απλώνονταν κλωνάρια, ανεβάσαμε μαδέρια και σανίδες, τα καρφώσαμε και έτσι έγινε ένα πλατώμα. Το περιφράζαμε. Ανεβάσαμε εκεί πάνω πέτρες. Ο χώρος αυτός έγινε... Βασιλείο μας. Ψήναμε καφέ, παρασκευάζαμε γλυκό με βύσινο. Δεν είχαμε δοχείο για νερό. Η λύση βρέθηκε. Ο Γιώργος του Σταύρου κουβάλησε μια πελώρια κολοκύθα. Έτσι τη γεμίζαμε με οκάδες νερό. Εκεί απάνω στο δέντρο, λοιπόν, στήσαμε το πανί και συνεχίσαμε τις παραστάσεις Καραγκιόζη. Οι θεατές απολάμβαναν το θάραμα από το χωράφι, απέναντι.

Με την περιγραφή που προηγήθηκε, θέλησα να τονίσω ότι στην παρέα μας πάτερ, λίγο πριν από τον πόλεμο, κυριαρχούσε μια πολύ βαθειά χαρά για τη ζωή, μιά ισχυρή έφεση για δημιουργία, ενός έρωτα για κάτι παραπέρα από την πεζή καθημερινότητα. Κάναμε συνεχείς προσπάθειες να προσφέρουμε ότι μπρούσαμε, με τα ισχνά μέσα που διαθέταμε, στον τόσο στενό περίγυρο του χωριού.

Μετά την περίοδο «Καραγκιόζη», συνεχίσαμε με άλλες πολιτιστικές πρωτοβουλίες. Θα αναφέρω μία, που έγινε λίγο πριν τον πόλεμο της Αλβανίας. Ανεβάσαμε το θεατρικό έργο «Γκόλφω» του Περεσιάδη. Ήταν Αύγουστος του 1940. Παράσταση με απαιτήσεις. Δόσαμε συγκίνηση σ' όλους. Για την οργάνωση της παράστασης δουλέψαμε όλοι με πολύ ζήλο.

ΧΡ. ΣΠΑΝΟΣ**ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ**

(Τελευταίο)

Γράφει η Βασιλική Γάκη - Τιτέλη

της φράξει το δρόμο της πορείας της, να ζήσει εντελώς αυτόνομα, να ρυθμίζει μόνη τον τρόπο της ζ

Το σπίτι του Ζαχαρή (ιδιοκτησία τώρα του Αν. Ηλ. Δήμου) διακρίνονται οι πολεμίστρες και οι παρεμβάσεις που έγιναν στα παράθυρα του λάχιστον δύο φορές, αντικαθιστώντας τα μικρά, ξύλινα με μεγαλύτερα και με τζάμια, όταν αισθάνθηκαν πιο ελεύθεροι και δεν κινδύνευαν από τους Τούρκους.

Από παλιότερα μας απασχόλησε το οικιστικό θέμα της Νεράϊδας, δηλαδή πότε κτίστηκαν τα πρώτα σπίτια, πόσα απ' αυτά διατηρήθηκαν και τα αρχιτεκτονικό τους στοιχεία.

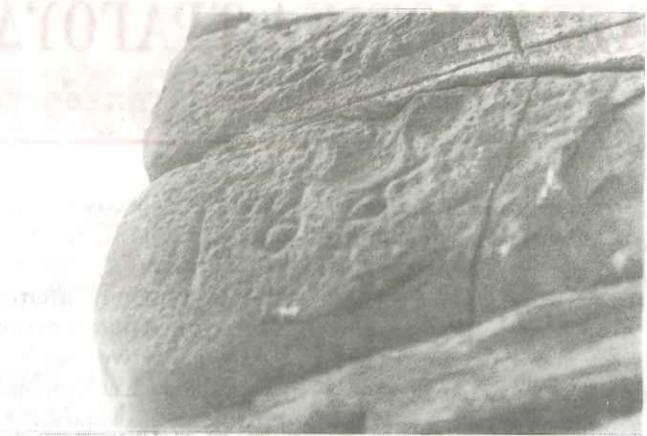
Από πέρυσι έγινε μια πρώτη επισήμανση των κτιρίων και τέλευταία, άρχισε η πλήρη φωτογράφισή τους ώστε να γραφεί ένα άρθρο στη εφημερίδα και να ευαισθητοποιηθούμε όλοι μας, προς την κατεύθυνση αυτή. Όσο προχωρούσε η καταγραφή και η συλλογή των προφορικών στοιχείων τόσο μεγάλωνε το ενδιαφέρον μας από την αξία των κτιρίων αυτών.

Σήμερα θα κάνουμε μια μικρή αναφορά και ελπίζουμε συντομα να ασχοληθούμε εκτενέστερα ώστε να περισώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία.

Από την έρευνά μας αυτή σταθεροποιείται α-

κόμη περισσότερο η άποψή μας ότι η Σπινάσα (Νεράϊδα) είναι ένα από

κους για τη συμμετοχή τους στο επαναστατικό κίνημα του Ορλώφ. (1770). Κανένα σπίτι δεν είναι, μάλλον, προγενέστερο του 1821. Από το 1770 μέχρι το 1828, μάλλον ζούσαν σε πρόχειρες οικοδομικές κατασκευές, ή σε καλύβες. Οι πρόχειρες αυτές κατασκευές, από πληροφορίες μας ήταν τετράγωνες μικρών διαστάσεων (4X4 ή 5X5) και θυμίζουν τις αγροκατοικίες που έφτιχναν στα μεγάλα και μακρινά από το χωριό κτήματά τους. Μετά το 1830-40,

**Η χρονολογία κατασκευής του σπιτιού του Ζαχαρή.
Η μόνη γραπτή παλιότερη ένδειξη (1862 ή 1869).**

του 1966 να κατεδαφίστούν αρκετά σπίτια και να γίνουν νέα με τεχνολογία και αρχιτεκτονική του 1960-70 (που δεν έ

τες δεν πήγαιναν πολλοί στην Κωσταντινούπολη και στις άλλες παραδουνάβιες περιοχές, ώστε να έχουν κάποια οικονομική άνεση και να κάνουν κατασκευές προσεγμένες (τεχνικά) και οριζόντιας θέσης. Έτσι σχεδόν όλα τα σπίτια είναι κατασκευασμένα κάθετα με δυο δωμάτια δεξιά-αριστερά, το μικρό χολ και δωματιάκι με «μπαγδατί» που κατέβαινε στο υπόγειο όπου είναι χώρος για τα ζώα. Οι κτίστες είναι κυρίως Ηπειρώτες και οικατασκευές συμπληρώνονται με τις ξυλοκατασκευές από ντόπιους τεχνίτες, οι οποίοι κατασκεύαζαν τα ξύλινα μέρη του κτιρίου (δηλαδή τα δάπεδα, οροφές, σύρτες, παράθυρα, σταθερά έπιπλα και τους εξώστες). Οι εξώστες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενιαφέρον και μαζί με τον λίθινοστατικό και βαρύ τοίχο-σκάλα συθένουν ένα αρμονικό και μοναδικό σύνολο.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΣΤΑΣ Ι. ΖΗΣΗΣ

τα 40 χωριά των Αγράφων που κάηκε ολοκληρωτικά από τους Τούρ-

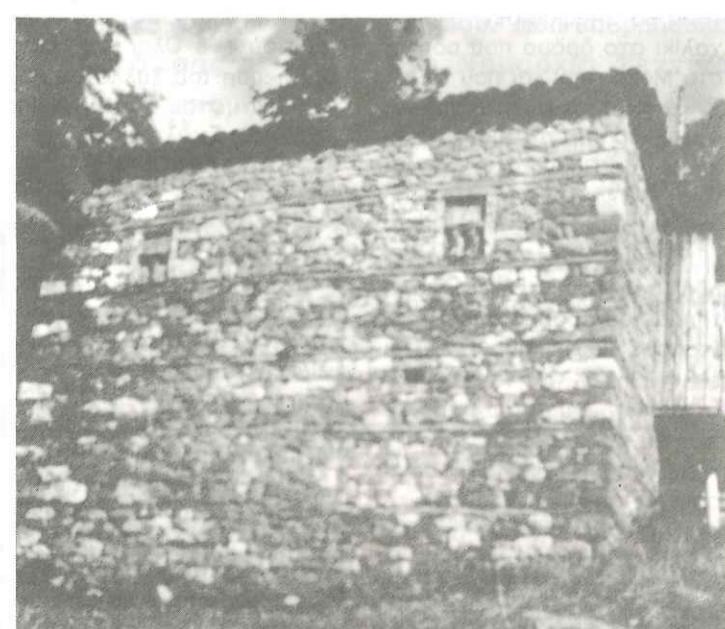
όταν έγινε πλέον συνείδηση ότι ελευθερώθηκαν άρχισαν να κτίζουν τα πρώτα σπίτια του συγκεκριμένου χώρου.

Η Νεράϊδα, επειδή είναι πολύ κοντά στα Τουρκικά σύνορα της Θεσσαλίας, δεν παρατηρείται η «ελευθερία», η οποία παρατηρείται σ' άλλες περιοχές της Ευρυτανίας με μεγάλα παράθυρα, με τζάμια κτλ. αλλά διακρίνονται, και πολεμίστρες πολλές στους τοίχους. Ένα δεύτερο και βασικό στοιχείο της αρχιτεκτονικής του οικισμού μας, που πρέπει να θεωρηθεί πολύ παραδοσιακός και πρωτότυπος και θα ήταν ακόμη περισσότερο, αν δεν γίνονταν οι σεισμοί

Το σπίτι του Βούλγαρη. Κτισμένο σύμφωνα με τα προφορικά στοιχεία γύρω στο 1880-1885, από Βραχιώτες κτιστάδες που έκτισαν και τον Σπινασογιάννη.

Από τα ελάχιστα που έχουν πλάκα στη σκεπή και το σχέδιο διαφέρει από όλα τα άλλα παλιά σπίτια, δηλαδή έχει οριζόντια τοποθέτηση, αντί της κάθετης.

Το σπίτι του Μαργαρίτη, ιδιοκτησία Χρ. Ανυφαντή (Μπότη). Αυτά τα παλιότερα σπίτια του χωριού, (μάλλον γύρω στα 1840). Το ενδιαφέρον του σπιτιού αυτού είναι ότι δεν έγινε σχεδόν καμιά παρέμβαση στο κτίριο και τα παράθυρα από τη Δυτική μεριά είναι όπως όταν πρωτοκτίστηκε. Μοναδικό στοιχείο της Νεραϊδιώτικης αρχιτεκτονικής.

